

Az S.M.S. Novara gyorscirkálása

Hozzáadta: olaf
2004. október 20. Szerda 19:34
Utolsó frissítés 2009. május 04. Hétfő 20:59

1915. január 10-én Állottak szolgálatba a Novara gyorscirkáló, az Admiral Spaun osztály negyedik, egyben utolsó tagjaként. A hajó első parancsnoka nagybányai Horthy Miklós sorhajókapitány volt. A parancsok végül fennmaradt irratás szerint egy vacsora alkalmával Anton Haus tengernagy Ágy szót irratásához: "Horthy rátermett, Ágy alkalmas tiszt Ágy mindig szerencsés; adjuk hát neki a Novarát."

Á

Á

A Novara végre bocsátása 1913. február 15-én

Á

A hajó mártal ellenfelek bizonyult az Antant hasonló egységeinek. Azoktól csak tüzér tekintetben maradt alul, a sebességi felállás ellenzett. Az alábbi táblázat a tápus jellemző adatait mutatja be.

Á

Műszaki adatok:

Á

Készítők:

Ganz és társas Danubius Gép-, Wagon és Hajógyár Rt Fiume

Gerincfektetés:

1912.02.09.

Víz-zsebocsátás:

1913.02.15.

Szolgáltatás dátuma:

1915.01.10.

Hosszúság:

130.6 m0

Szélesség:

12.77 m

Merőleki magasság:

5.29 m

Vízszint:

3946 t

Meghajtás:

16 Yarrow szélenergia-üzemeltetésű kazán (771 tonna szén-, 635 tonna brikett rakérral), 2 db Melms-Pfenniger gőzturbin (30.178 shp), két hajócsavarral.

Sebesség:

30-35 csomó

Határterjedés:

24 csomóval 1600 tengeri mérföld

Érték:

Á

Á-vezérlés

6 cm

Ágyapjzs

4 m

Parancsnoki torony

5 cm

Fedélzet

2 cm

Fegyverzete

Á

Fő fegyvere

9 L/10x50 cm Készítette: Skoda

Gyorstűzelők

1

Lövődelmi űrgyő

1 L/7x50 cm Skoda

Gőpűgyő

8

Torpedvető csővek

6 L/53.3 cm 3 Pelloni-Kraut iker torpedvető csővek

Legénység

320 fő +20 tiszti

Testvér hajó
Admiral Spaun, Saida, Hellgoland,

Kétszázéve
10.000.000 K

Á

A háború májra egy éve tartott. Az antant a Dardanellákat ostromolta, nehézség helyzetbe hozta Törökországot. A német vezetés párába kétoldalt 3 UB tüzérségi tengeralattjárót vasúton. Ezekkel az egységekkel próbálták meglepni az antant erőket és megsemmíteni a tengeri erőköt. A tengeralattjárók határsugara nem tette lehetővé, hogy a Törökországi gége utat saját erejükkel tegyék meg. A német hadvezetés körbeszárta a cs. és kir. flotta egységei vontatják el kb. fél százszázalékos tengeralattjárók kétoldalt elsőként UB 8 futott ki a Novara vontatásában 1915. május 4-én. A gyorscirkáló katonai vitorlavásznat fészak-tettek és felfelé sodronyba katonai vontatás-tettek, így álcázva a hajókat messziről tehergázsziluettjét mutassa. Révid őt után egy német matróz beleesett a vízbe és eltűnt, majd a tengeralattjárókat hibát jelentettek, így visszafordultak. Május 4-én újra kifutottak. Az őt során minden problémát nélkülözve átthaladtak az Ortantói-szoroson. 6-án 8 óra után francia rombolóraj közeledett feléjük. Az UB 8 katonákat eloldották és az lemerülve tovább indult. A gyorscirkáló álcázását eltűntették, és teljes gázzal megindult hazafelé. A franciák riadótztatták cirkálóikat, hogy a szorosban vészesen el a Novara őt. Horthy azonban új szíj volt a cirkálókat nem voltak gázvezérek és mielőtt elviharozták volna a hazafelé vezető utat betárolt az Adriára és 7-én horgonyt vetett párában.

Á

Á

1915 május 23-án Olaszország határát zúdított a Monarchiának. Aznap este a flotta hatalmas támadást hajtott végre az olasz partok ellen. A Novarának a Scharfschütze romboló és 4 torpedónaszád katonai kíséretében Porto Corsini felé. A keskeny csatorna partján telepített laktanyák elpusztítása miatt a romboló farral előre hatolt be a csatornába, és két oldalra zúdított. Ez alatt a Novara előre 2000, majd 1000 méterre is megközelítve a partot megkezdte a támadást a tengerparti erődírmények ellen. Ezzel tehermentesítette a száraz csatornában, meglehetősen korlátozott körülmények között harcoló rombolókat. Novarát találatok érték, von Persich sorhajóhadnagy, torpedótiszt árt emberével együttesen a csatornát vesztette, tájban súlyosan megsebesültek. Horthy ekkor cikkcakkban kezdte vezetni a Novarát, és nem tájázott a part közelében, amíg a romboló ki nem jött a csatornába, feladatának befejezése után.

Június 17-én Kifutottak párába a Novara és az Admiral Spaun gyorscirkálókat, a Wildfang, az Ulan, a Scharsschütze, az Uskoke rombolókat, valamint négy torpedónaszád katonai kíséretében. Először a Trieszti-árbél felé, majd olasz partok felé vették az irányt. Rimini magasságában találkoztak a Sankt Georg vezette csoporttal, melyet a Szigetvár cirkáló és négy torpedónaszád alkotott. A Sankt Georg a Rimini kikötő csatornát és annak hádjait látta, Szigetvár a Novara támozgatójával Fano és Pesaro katonai célpontjait vette társ alá. A Novara csoport visszatérő becsatlakozott a Tagliamento jelzésű állományokhoz, majd pára felé indultak.

Július 27-én a Horthy Miklós sorhajókapitány vezette katonai Ancona előtt 20 mérföldre megállt. A Novara katonai csanakot bocsátott vízre bombával és benzinnel megrakva az Anconát bombázza vízre zúzó gápek ellátására. A csanakok részére egy torpedónaszádot hagytak hátra. A katonai tovább indult Ancona felé, ahol látta a vasúti viaduktot és a rakományt. Ezután tovább hajóztak Senigaglia felé és hasonló célpontokat pusztítottak el. Fanonál találkoztak az Admiral Spaun csoporttal és visszaindultak a csanakokhoz. A csanakok felétele után pára felé vették az irányt, ahova minden körülményesbb esemény nélkül megérkeztek.

1915 őszén a katonai hatalmak döntő offenzívát indítottak Szerbia ellen, Anton Haus tengernagy a Novarát a Cattarói árbélbe vezényelte. December 5-én, hajnali három órakor a Novara négy romboló és három torpedónaszád katonai kíséretében kifutott a Cattarói árbélből, hogy San Giovanni di Medua Montenegró felé induljon. A csanakok utánpótlási kiállítását a felderítés szerint tájban teherhajókkal és szerrel és állelemmel megrakva elpusztították. Virradatkor érték el a bejáratát, azonnal tájban nyitottak, először a parti tegek kezelőinek a laktanyájait, és a támadókat

tudták az osztrák-magyar hajók benyomultak a kikötőbe, mindent leromboltak, elhelyeztettek nyolc teherhajót tizenegy májsikat felgyújtottak. A teljes utánpótlás, amely a Szerb hadsereg volt, elpusztult. Sikeresen selyos csapást mérni az ellenségre. Montenegró ereje megtört, 1916. január 13-án békét köt.

1916. január 27-én a Novara az Orjen és a Csepel rombolókkal kifutott, hogy zavarja az ellenség hajóforgalmát. Rávidesen a kőromboló géphiba miatt visszafordult, így a gyorscirkáló egyedül hajózott tovább. Este 5 óra láttam hirtelen cirkáló és több romboló közötti ütközetet. A tenger elülre elvisszafordult és visszabízisárra. Hamarosan a hajót pártiba vezényelték karbantartásra.

Az Antant, az egyre jobban erősödő osztrák-magyar-német tengeralattjárók tevékenység miatt úgy döntött, hogy elzárja a meglehetősen keskeny Otrantói szoros az Adria bejáratánál. Ezt felfegyverzett halászhajók végezték, amelyek acélsodrony hálót vontattak a víz alatt, amelyekre aknák voltak erősítve, azok a tengeralattjárók, amelyek beleakadtak a hálóba, csak selyos sörények között kizabadulni, vagy elpusztultak a személyzetekkel együtt. A felszínre rombolók biztosították a halászgályok karbantartását.

A nagyjavítás után a Novarát Cattaróban vezénylik. 1916. július 8-án este felderítő-óra indul az Otrantói-szorosba. Nagy felfegyverzett halászgályokkal ütközött, amelyeket rávid távzharc után elhelyezett. Másnap a hazafelé hajózási cirkáló és ellenséges egységek támadták meg, és igyekeztek az ótját elvinni. A hajó sebességi fázisú segítő-egységére érkezés után repülőgépek azonban keresztül hűzzék az ellenség szíjmentésit, és sikerült gon befutnia Cattaróba. Az év folyamán a cirkáló több bűntörést próbált hasonlóságot támadást végrehajtani, de láthatóan sikereket nem ért el.

1916-végén a hadi helyzet kiváló volt, a szárazföldön az olasz front kivételével mindenhol ellenséges területek álltak a birodalom katonái, Oroszország lengyelek által lakott részei, az egész Szerbia és Montenegró, Belgium, az észak-keleti Franciaország a kőzponti hatalmak birtokában volt. Kivétel a románokat Erdélyben, és elfoglaltuk Románia felét Bukaresttel együtt. Várható volt, hogy Románia és Oroszország közösen fogja a tenger császárja és királyi flotta szilárdan tartotta nem csak a hazai partokat, de az utánpótlások szíjmentésére nagyon fontos montenegrói partokat is. Biztosan volt a tengeralattjáróink kijutása a Földközi tengerre, hadikikötőinket nem fenyegette veszedelem. Pápa, Sebenico, a Cattaró és a flotta szilárd, áthatolhatatlan védelmében áll. A francia Leon Gambetta és az olasz Garibaldi páncélos cirkáló és elhelyezett se tá a nagy antant hajók nem merészkedtek Adria vizeire. A német és osztrák-magyar tengeralattjárók szilárdan tartották a Dardanellák és a Boszporusz bejáratát. Az angol támadásokat ezen a harctéren is visszaverték a kőzponti hatalmak. Mindezek ellenére azonban az antant sokkal jobb helyzetben volt, mivel földrajzi helyzetük és az amerikai segítő-egység kőszájnhetésen a gyarmatokhoz, nyersanyagforrásokhoz vezetett utakat a kezében tartotta. A kőzponti hatalmak viszont kőrtől voltak zárva, és győzelmeik ellenére is el voltak zárva a világi nyersanyag bázisaitól, amelyek kincseit nem csak az ellenség, de még a semleges államok teherhajtás is az antant részére szállításuk. A német hadvezetés úgy látta, hogy az idős ellen dolgozik, így a hajóborító végeken minál hamarabb befejezését szeretnék volna elérni. 1917 január 31-én becsorjítottan tengeralattjárók hajtású. Február 1-én, olyan hadműveleti területek tekintete Anglia, Franciaország és Oroszország partjai közötti vizeket, valamint a Földközi-tenger keleti és központi medencéjébe, amelyben minden ellenségeset és semlegeset egyaránt figyelmeztetés nélkül elhelyezett. 1917 nyárra kezdett fokozottan megújulni a hadviselési eredménye. Az angol csapatok akadozva kapták az utánpótlást, Anglia névelvű álelmiszerhiány kőzdellett. Válaszként a fokozták a tengeralattjárók elleni kőzdelmet. Így az Otrantói szorosban az eddig lazább hálósávvetéssel ártórhettelenség kezdte kiápteni. Rengeteg halászgály, szíjmental romboló, kis cirkáló csoportosított ide, kőkőletes-tettek a riasztásrendszert, Otrantóban repülőteret ápt-tettek. Az Adria kezdett bezárni a tengeralattjárók, és a felszínre hajók szíjmentésére.

Eztörtént volt a kőszákság az otrantói zárószórombolása, mely akcióra 1917. május 14-én este kezdődött. No Saida, Helgoland cirkáló és antenna rádió megkötött, így a sziluettköz az olasz Indomito romboló osztályhoz hasonlóan. A cirkáló és szőrvénylenél érkeztek meg a hajnali órákban a hálósávvetés, hirtelen kőszájnvetés pozícióban és szinte ugyanabban a pillanatban szőlt meg ágyúik tőzet ződ-tva az ártóvontatás és vőd-hajókra, azonnal elhelyeztettek 12 hajót, 9 hajót harc és mozgáskőptelenség tettek, ugyanakkor az első llyedt hajók személyzetéből 72 embert mentettek ki a tengerből. A Novarára ebből 6 hajó és elhelyezett se, 5 megrongálása és 35 ember kiment se jutott. Az ártóvőzet vőgeredményeként a hirtelen hajó rávid, gyors akciójá hálósávvetés több mint egy ártóvőzetnek a megsemmisülését okozta. Ugyanakkor a kőszájn áton hajózási Csepel és Balaton rombolók is harcba kerültek és a Csepel az olasz Borea romboló elhelyeztette. A Balaton pedig a romboló által kő-sőrt hirtelen szállítás-tájó kőszájn sőlylyesztett el egyet, a májsik kettő ágtve elmenekült el. Rombolóink visszafordulva minden zavaró esemény nélkül visszatértek Cattaróba.

Ezeket az eredményeket a saját egységeink veszteség nélkül a kőrtől elvádatuk elvőgőse után hazaindultak

Hamarosan a császári és királyi egységeknél tüzérséggel napszerepért a legsebbebb Antant hajó csoport zárta el az hatalmas tüzérség kezdődött. A Novarát - felismerve - fokozott tüzet alátartva vették az ellenséges hajók. 15 centiméteres ágyúikkal leadott lövésekkel már akkor tüzérségi eltaláltak, amikor az még a lövéshez sem jutott a nagy távolság miatt, Horthy ekkor - a tengeri háborúk tüzetében elszárat - mesterségesen kifejlesztett, amelynek leple alatt 8000 méterre kizellette meg az ellenséget, majd a kádból hirtelen kitörve tűzzel zúdított rá. Ekkor azonban Novara súlyos találatokat kapott. Az első tiszt, Szuborits József és tüzérek katonája meghalt, majd az egyik löveg repült a tengerbe teljes kezeléssel. Nem sokkal ezután a parancsnoki hidat teljesen romba döntött, egy 15 cm-es gránát repeszei megsebesítették Horthy Miklóst is. Végezetül, amikor egy kivetkezéssel 15 cm-es gránát a kazánházat és a szerszombolt a gázcsöveket, a hajó néhány perces lassulást követően mozdulatlan cölpontjára az ellenségek. Az pedig végül zúdított a körüli. A Helgoland teljes erőre kapcsol, és az ellenség felé roszszal magára vonta a tüzet. A Saida közben a mozdulatlan Novarát tüzéből kihozta után vontatásukat. A lövés elindult vele a hazai kikötés irányába, közben tovább. Az ellenség azonban elrejt, majd ritkulni kezdtek a lövések, és az Antant hajók elbemaradtak, majd megfordulnak, és az ellenkezéssel irányban eltértek a harcortól. Budapest csatahajó és a Sankt Georg páncélos körüli tüzet fel a határon hirtelen rombolás kárelőben Cattan. Ezek biztosítása mellett az új továbbbi része Cattanban biztonságban telt el.

A Novara az otrantói-tüzét után

Á

A Novarát a Saida vontatja az otrantói csatából hazafelé. Hirtelen a kőt körüli fedezé Helgoland

Á

A Novara sörétől javították a szírdokkban.

Á

A Novara sörétől javították a szírdokkban

A Novara felvezete. Jól irányítanak a 10 cm-es ágyúk és a torpedóvetés csövek. A határt vizsgálat tiszt Horthy Miklós.

A harcok után a sebesült Horthyt eláptették. A Novara parancsnokát herceg Lichtenstein fregattkapitány vette át. és maradt az a háború végéig. Még ebben az évben a hajót kijavították, de jelentősebb harci eseményekben nem vett részt.

1918. február 2-án kirobbant Cattanai matróz felkelésben a körüli is részt vett, de amikor a szociális helyzet javítását követően nemzetiségi igazságszab ment át a matrózok visszaadták a hajót a tiszt kezébe átküldte az ábrát.

1918. április 6-án, 22-én, és 23-án támadta az olasz partokat. Részt vett az utolsó támadási kárelőben, amely az otrantói zár szétzúzása után cöllozta meg június 8-án. Ebben az akcióban súlyosította el egy olasz MAS a Szent István csatahajó. 1918. október 30-án a császári átadta a flottát az újonnan alakult Szerb-Horvát-Szláv Államnak. A Novara egy rövid ideig ezen állam zászlaja alatt került.

1919 Franciaországig kapja meg. 1921. október 17-én nevét Thionvillere váltóztatták, és a francia haditengerészetben szolgált 1941-ig. 1941-ben eladták és szétbontották.

Felhasznált irodalom:

- Csonkarti Károly: Horthy, a tengerész; Zrínyi kiadás 1993
- Csonkarti Károly: Az Osztrák-Magyar Monarchia haditengerésze
- Kiss Csaba: A Császári és Királyi flotta kőzirat
- Szimon Miklós: Hogyan lett egy kenderesi kismemesi gazdálkodó fiú az Osztrák - Magyar Haditengerészet főparancsnoka? Csata az Adrián Horthy Miklós irányításával. A Szent István csatahajás elsőlyedése

www.hszk.bme.hu/_vb021/kukmain.html

Kapcsolódó anyag : Wikipedia